

LA TEOFANIE*

Zilele care au trecut au fost binecuvântate, pentru că Dumnezeu, „Care cercetează inimile și rărunchii“ (Ps. 7, 10), vede și cunoaște dorurile noastre, planurile noastre și luptele noastre. Astfel, fie ca tot ceea ce săvârșim să reprezinte un element ziditor și duhovnicesc pentru noul an!

Am străbătut toate cele douăsprezece zile atât de frumos, cu trăirea tainelor lui Hristos, cu dorirea și înconjurarea altarului. Am trăit la fel ca Psalmistul, care, deși era împărat, înconjura tot anul cortul lui Dumnezeu, aducând jertfa de laudă și a strigătului de bucurie (*cf.* Ps. 25, 6-7). Bucuria era rodul și răspunsul lui Dumnezeu la jertfele de pace, la jertfele pentru păcate și de bucurie pe care le aducea acesta, ca să arate plinătatea cu care inima lui înconjura jertfelnicul. Tot așa am făcut și noi în toate aceste zile.

Așa am făcut și astăzi, când se încheie praznicele Nașterii Domnului și al Arătării Sfintei Treimi. Sfânta Treime S-a arătat și, ori de câte ori ne-am pleca noi capetele, ar fi foarte puțin înaintea acestui mare eveniment. Parcă astăzi

* Omilie rostită în Sfânta Mănăstire Ormylia, 6 ianuarie 1979.

Iordanul cel neînsuflețit s-a întors înapoi, animalele s-au ascuns și au încercat tainic să pătrundă taina care se săvârșea. Până și puterile cerești tremurau când l-au văzut pe Ioan plecându-și mâna peste capul Ziditorului întregii vieți. S-au înfricoșat, zice, puterile cerurilor¹. Înaintea inimilor noastre se petrec întâmplări mari și înfricoșătoare. Chiar și atunci când inimile ne sunt preocupate cu problemele și visurile noastre personale, Domnul primește să vină și să revină ca glas și ca prezență.

„Glasul Domnului peste ape”², zice un tropar. Domnul a venit peste ape multe. „Glasul Domnului peste ape” se aude la Iordan, sus în ceruri, dincolo de tărie, oriunde există apă. Domnul „S-a arătat ca să sfințească apele”³. Oriunde sunt ape, acolo vine Hristos ca să le sfințească.

Dar oare Domnul nu vine și în apele propriilor noastre păcate, ca să tune și, odată cu acest cutremur, să ne facă și pe noi să ne înfricoșăm, și, așa cum s-a întors Iordanul înapoi, tot așa să se întoarcă înapoi și greșelile noastre, păcatele, fărădelegile, gândurile rele și patimile noastre? Iar apele în care vine Domnul ca să umble nu sunt oare gândurile noastre frumoase și duhovnicești? Nu vine tocmai ca să le sfințească? Oare apele cele multe nu sunt luptele noastre, privegherile noastre, nu sunt oare toate acele avântări și înălțări ale sufletului nostru către Domnul? Nu sunt oare acele înconjurări ale altarului pe care le facem ziua și noaptea? Domnul vine ca să le sfințească și pe acestea.

Tot ce găsește înlăuntrul nostru, tot ce ne inundă ca apa, El sfințește, îl face al Său, îl umple cu propria Sa prezență.

Una dintre prorociile Teofaniei spune: „Veselește-te, pustie însetată!” (Is. 35, 1). Pustie însetată, vino să te veselești, pentru că vei primi atâta apă, încât vei ajunge izvor, vei fi inundată! „Pustie însetată” este pământul uscat, cu totul sec, pământul din care lipsește cu desăvârșire umezeala și puterea, din care lipsește Dumnezeu. Această pustie însetată, care poate fi umplută de Domnul, este propria noastră existență, propriul nostru suflet, propriile noastre cuvinte sărace și visele noastre, luptele noastre de nimic, realizările noastre mincinoase, care nu sunt altceva decât manifestări foarte mărunte ale prezenței lui Dumnezeu. De aceea imnograful, adresându-se lui Hristos, Îi spune: „Locuiește Tu Însuși în sufletele noastre, Iubitorule de oameni!”⁴, intră Tu în sufletele noastre uscate și seci, pentru că trăiesc fără Tine! Fă-Te Tu apa care le va adăpa, ca să nu mai înseteze niciodată!

Dar Dumnezeu nu face asta atunci când Îi închidem toate „găurile” și nu mai poate să pătrundă la noi, când ochii noștri, gura noastră, nasul și urechile noastre sunt deschise spre o mie de lucruri și numai pe El singur Îl uită, și poate că își aduc aminte de El numai în câteva clipe, la canon sau la slujbă. Însă, Dumnezeul meu, „locuiește Tu Însuși” înlăuntrul nostru! Oricât Te-am limita noi, oricât Te-am împiedica, oricât Te-am sili prin îndepărtările noastre de Tine – prin gândurile noastre, prin caracterul nostru, prin închiderea ochilor noștri

duhovnicești și sufletești –, Tu acceptă să intri, forțând „ușile” cele închise, desființând distanța!

Dumnezeu face asta. O văd și eu, o simțiți și voi. Domnul îmbrânțește „porțile” voinței noastre, ale pof-telor noastre, ca să se deschidă, și El să poată intra. Face asta Dumnezeu. Să facem și noi ce putem. Cerurile s-au deschis. Să încercăm și noi, așa încât cerurile să se deschidă înaintea noastră, iar apa cea cerească să ne inunde, apa „săltătoare spre viață veșnică” (In. 4, 14). Pentru că Ior-danul – loc al prezenței lui Dumnezeu, loc plin de îngeri și de toate cele care se întorc înapoi și-și acoperă ochii înaintea vederii lui Hristos – este și mănăstirea noastră. Să trăim cu simțământul a ceea ce se petrece zi de zi în jurul nostru, a ceea ce este locul în care viețuim!

Vă îndoiiți cumva că locul nostru este mai sfânt decât locul pe care a călcat Moise când L-a auzit pe Dumnezeu zicându-i: „Scoate-ți încălțările!”? Vă îndoiiți că mănăstirea este mult mai mult decât muntele Ararat, pe care s-a oprit arca lui Noe, ca expresie a milei lui Dumnezeu? Vă îndoiiți că este mai sfântă decât muntele Sinai, pe care Dumnezeu a dat Legea, sau decât Sionul, unde se afla Templul provizoriu, și decât Taborul, unde Domnul Și-a arătat slava, și decât toți acei munți și locuri sfinte în care S-a arătat El odinioară? De când S-a întrupat și S-a botezat și ne-a descoperit pe Sfânta Treime, „locul sfințeniei Sale” este ceva mai mult decât toate acelea.

Așa cum cineva care intră în biserică își scoate încălțările, pentru că are toată certitudinea a ceea ce se întâmplă acolo, tot așa și noi să umblăm ținându-ne încălțările în mâini, liberi și pregătiți să purtăm încălțările voii Domnului, ca să alergăm acolo unde ne cheamă. Fiindcă, de

multe ori, și aceste ape – păcatele și dorințele noastre – fac atâta zgomot, încât acoperă glasul lui Dumnezeu. Să umblăm fără încălțări, așa cum a umblat Moise înaintea rugului, ca să nu facem gălăgie și să acoperim glasul lui Dumnezeu, nici toate acele glasuri de pe ape ale prorocilor, care au vestit mai dinainte Arătarea Sfintei Treimi! Să ținem deschiși și ochii voinței noastre, ai conștiinței noastre, ai inimii noastre, nu ca să le vadă pe cele omenești și pământești, ci ca să le înțeleagă pe cele minunate pe care ni le dăruiește Dumnezeu.

„Astăzi Ioan se atinge de creștetul Stăpânului“⁵, zice troparul, își pune degetul pe creștetul lui Hristos, și toate se înfricoșează, pentru că era păcătos și s-a sfințit. Simțiți cât de multă sfințenie, cinste și slavă ne dă nouă Domnul atunci când mâna noastră nu numai că se apleacă peste capul Lui – așa cum a făcut Ioan –, ci când El Se pleacă întru totul peste fiecare mădular al organismului nostru trupesc și duhovnicesc? Și oare ce parte din noi nu atinge creștetul Domnului, inima Lui, pieptul Lui, picioarele Lui și toate câte au lucrat la slava omului, la mântuirea neamului nostru păcătos? Când Domnul ne-a descoperit lucruri atât de minunate, cum mai este cu putință să mai întâmpinăm într-un mod sărac, mincinos, păcătos, uscat, noul an pe care ni l-a început Dumnezeu?

Să fim întotdeauna uimiți înaintea Domnului, așa cum au fost puterile cerești și Iordanul! Așa cum Ioan s-a înfricoșat și s-a dat înapoi împreună cu Iordanul, ca și cum ar fi fost târât de el, când Domnul i-a spus să-I pună

mâna pe creștet, când ochii i s-au deschis de frică, tot așa și noi să stăm înfricoșați înaintea Domnului, simțind că suntem cu totul nevrednici și neîndestulați, legați numai de grijile vieții. Cu toate acestea, așa cum acela și-a pus mâna pe creștetul lui Hristos, tot așa să ne punem și noi inima și ochii noștri pe creștetul lui Hristos.

Și după cum, adeseori, ne atingem moaștele sfinților de ochi, de frunte, de gură sau ne ungem cu untdelemnul veseliei, care ne dăruiește harismele Sfântului Duh, pe buze, pe ochi, pe urechi, pe inimă, pe spate, tot așa să ne sprijinim în întregime de Hristos. Atunci vom cuceri sensul vieții, vom aparține Celui pe Care Îl doresc inimile noastre, vom fi în situația celui care ar putea să spună: „Doamne, la ce mai e nevoie să mai trăiesc?”

Vă doresc ca Dumnezeu să vă învrednicească să gândiți așa întotdeauna, să trăiți, să simțiți, să doriți și să fiți stăpâniți de frica uimirii înaintea Domnului, pentru ca, înaintând, să aibă loc o uimire plină de veselie, cu care fie ca Domnul să umple cele dinlăuntru ale voastre și fiecare părticică a ființei voastre pe care l-o dăruiți zi și noapte!